

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

“ Φόρος Προστιθέμενης Αξίας στις νέες
οικοδομές, μεταβολές στη φορολογία
κεφαλαίου και άλλες διατάξεις”
(Σχέδιο Νόμου)

Αθήνα, 16 Δεκεμβρίου 2005

Διαδικασία

Στις 3 Αυγούστου 2005 ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. **Γιώργος Αλογοσκούφης** απέστειλε προς γνωμοδότηση στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ο.Κ.Ε.) ένα πλαίσιο προτεινομένων διατάξεων για τη φορολογία ακινήτων. Λόγω του ότι οι σχετικές ρυθμίσεις δεν είχαν λάβει ακόμη μια ολοκληρωμένη μορφή, η Ο.Κ.Ε. είχε επιφυλαχθεί να γνωμοδοτήσει μέχρι να της αποσταλεί το πλήρες Σχέδιο Νόμου.

Στις 28 Νοεμβρίου 2005, ο Υπουργός κ. Αλογοσκούφης απέστειλε, με τη διαδικασία του κατεπείγοντος, το Σχέδιο Νόμου **Φόρος Προσπιθέμενης Αξίας στις νέες οικοδομές, μεταβολές στη φορολογία κεφαλαίου και άλλες διατάξεις**».

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους κ.κ. **Νίκο Αντζινά**, **Γιάννη Στεφάνου**, **Γιάννη Κωνσταντινίδη**, **Στέφανο Λαιμό**, **Χρήστο Σπίρτζη** και **Νίκο Τσεμπερλίδη**.

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο κ. **Στέφανος Λαιμός**. Την επιστημονική στήριξη στην Επιτροπή Εργασίας παρείχαν οι εμπειρογνώμονες κ.κ. **Βασίλης Μεγαπάνος**, **Ηλίας Μήτσιος**, **Γιάννης Καπελέρης** και **Κώστας Αναστασόπουλος**. Τον επιστημονικό συντονισμό είχαν οι Επιστημονικοί Συνεργάτες της Ο.Κ.Ε. **Δρ. Αθανάσιος Παπαϊωάννου** και **Μαρία Ιωαννίδου**. Ερευνητική στήριξη παρείχε η κα **Δήμητρα Χριστοπούλου**, εργαζόμενη στην Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τέσσερις (4) συνεδριάσεις, ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίαση της 7/12/2005.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητές ήταν οι κ.κ. **Σ. Λαιμός** και **Ν. Αντζινάς**, αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της **16^{ης} Δεκεμβρίου 2005**, διατύπωσε την **υπ' αριθ. 145 Γνώμη** της Ο.Κ.Ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το Σχέδιο Νόμου περιέχει 49 άρθρα, καταναμημένα σε 7 κεφάλαια.

Το **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄** φέρει το γενικό τίτλο «**Φόρος προστιθέμενης αξίας στις νέες οικοδομές**» και αποτελείται από το άρθρο 1.

Το **άρθρο 1** τροποποιεί, αντικαθιστά και συμπληρώνει τις διατάξεις του Κώδικα Φ.Π.Α., ο οποίος κυρώθηκε με το ν.2859/2000, και επιβάλλει Φ.Π.Α. στις νέες οικοδομές, εκτός α΄ κατοικίας. Στο Φ.Π.Α. θα υπάγονται τα ακίνητα των οποίων η άδεια κατασκευής εκδίδεται από την 1^η Ιανουαρίου 2006, καθώς και τα ακίνητα των οποίων η άδεια κατασκευής έχει εκδοθεί πριν την ανωτέρω ημερομηνία, αλλά αναθεωρείται από την 1^η Ιανουαρίου 2006, εφόσον μέχρι την ημερομηνία αυτή δεν έχουν αρχίσει οι εργασίες κατασκευής.

Για τις παραδόσεις ακινήτων στον κύριο του οικοπέδου που αναθέτει σε εργολάβο την ανέγερση οικοδομής με το σύστημα της αντιπαροχής, ως φορολογητέα αξία λαμβάνεται η αξία των κτισμάτων που παραδίδονται σ΄ αυτόν, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η αξία του ιδανικού μεριδίου του οικοπέδου που αντιστοιχεί σε αυτά. Η αξία αυτή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την αξία ποσοστών του οικοπέδου που μεταβιβάζονται από τον κύριο του οικοπέδου στον εργολάβο κατασκευαστή ή στον υποδεικνυόμενο από αυτόν τρίτον.

Επίσης, προβλέπεται ότι κατά την υποβολή της ειδικής δήλωσης Φ.Π.Α. και σε περίπτωση κατά την οποία το δηλούμενο από τον υποκείμενο στον φόρο τίμημα υπολείπεται της αγοραίας αξίας, ο Προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. ελέγχει άμεσα την ακρίβεια της υποβαλλόμενης δήλωσης, λαμβάνοντας υπόψη του τις αξίες όπως αυτές ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων και στη φορολογία εισοδήματος, καθώς και το συνολικό κόστος του παραδιδόμενου ακινήτου σε συνδυασμό με τα τεχνικά, ποσοτικά και οικονομικά δεδομένα που αφορούν στην άδεια ανέγερσης του ακινήτου. Σε περίπτωση κατά την οποία ο υποκείμενος στο φόρο δεν αποδέχεται το αποτέλεσμα του ελέγχου αυτού, η αξία του παραδιδόμενου ακινήτου υπόκειται στη δεσμευτική κρίση του Σώματος Ορκωτών Εκτιμητών.

Ο τρόπος, η διαδικασία και κάθε αναγκαίο στοιχείο ή λεπτομέρεια που αφορά στον έλεγχο αυτό ρυθμίζεται με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών.

Επιπλέον, προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης εξαιρέσης από την εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 6 του Κώδικα Φ.Π.Α., με αίτηση των ενδιαφερομένων, εφόσον έχει κατατεθεί πλήρης φάκελος στην Πολεοδομία και έχει υπογραφεί προσύμφωνο και εργολαβικό συμβόλαιο κατασκευής πριν από την κατάθεση του παρόντος νόμου.

Το **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'** φέρει το γενικό τίτλο «**Φόρος αυτόματου υπερτιμήματος**» και αποτελείται από τα άρθρα 2 έως και 10.

Με τις διατάξεις του **άρθρου 2** επιβάλλεται φόρος αυτόματου υπερτιμήματος (Φ.Α.Υ.) σε κάθε περαιτέρω μεταβίβαση με επαχθή αιτία ακινήτου ή ιδανικού μεριδίου αυτού ή εμπράγματος δικαιώματος επί ακινήτου ή ιδανικού μεριδίου αυτού που αποκτήθηκε με οποιαδήποτε αιτία μετά την 1.1.2006. Ο Φ.Α.Υ. επιβάλλεται στη διαφορά μεταξύ της αξίας κτήσης αυτού και αξίας της τιμής πώλησής του, ενώ οι μεταβιβάσεις που αποτελούν αντικείμενο του Φ.Α.Υ. δεν υπόκεινται περαιτέρω σε φόρο μεταβίβασης ακινήτων.

Με το **άρθρο 3** ορίζεται η βάση υπολογισμού του Φ.Α.Υ., καθώς και η αξία κτήσης και αξία πώλησης του ακινήτου, οι οποίες προσδιορίζονται σύμφωνα με το σύστημα «αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων» ή αυτό των «συγκριτικών στοιχείων».

Το **άρθρο 4** ορίζει τον πωλητή ως επιβαρυνόμενο του φόρου αυτόματου υπερτιμήματος.

Το **άρθρο 5** ορίζει ως χρόνο καταβολής του φόρου αυτόματου υπερτιμήματος το χρόνο υποβολής της δήλωσης και πριν από την κατάρτιση του μεταβιβαστικού συμβολαίου.

Με τις **διατάξεις του άρθρου 6** ορίζονται σε ποσοστά οι φορολογικοί συντελεστές βάσει του χρόνου μεταβίβασης από την κτήση του ακινήτου. Ειδικότερα, το ύψος των συντελεστών μειώνεται σε σχέση με το χρονικό διάστημα που παρέμεινε το μεταβιβαζόμενο ακίνητο στην ιδιοκτησία

του υπόχρεου στο φόρο πωλητή, με ανώτατο όριο τα είκοσι πέντε χρόνια και συγκεκριμένα:

- 20%, αν η μεταβίβαση γίνει σε χρονικό διάστημα έως και 5 ετών από την κτήση του ακινήτου,

- 10% αν η μεταβίβαση γίνει σε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 5 έως και 15 ετών από την κτήση του ακινήτου,

- 5% αν η μεταβίβαση γίνει σε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 15 έως και 25 ετών από την κτήση του ακινήτου.

Σε μεταβιβάσεις ακινήτων μετά την πάροδο είκοσι πέντε ετών από την κτήση δεν επιβάλλεται Φ.Α.Υ.

Το **άρθρο 7** ορίζει τις περιπτώσεις απαλλαγής από το φόρο αυτόματου υπερτιμήματος.

Το **άρθρο 8** αφορά στην επιστροφή του φόρου, τις υποχρεώσεις συμβολαιογράφων, υποθηκοφυλάκων και Δημοσίων Αρχών.

Το **άρθρο 9** ορίζει ότι το δικαίωμα του Δημοσίου για την επιβολή του φόρου παραγράφεται μετά την πάροδο πενταετίας από το τέλος του έτους εντός του οποίου υποβλήθηκε η οικεία δήλωση ή, σε περίπτωση μη υποβολής της δήλωσης, μετά την πάροδο δεκαπέντε ετών.

Το **άρθρο 10** προβλέπει υπουργικές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, για τον καθορισμό του τύπου και του περιεχομένου της δήλωσης, καθώς και κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας, για τη βεβαίωση και είσπραξη του φόρου.

Το **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'** φέρει το γενικό τίτλο «**Τέλος συναλλαγής ακινήτων**» και αποτελείται από τα άρθρα 11 έως και 19.

Το **άρθρο 11** προβλέπει αντικατάσταση του φόρου μεταβίβασης ακινήτων από το τέλος συναλλαγής, προκειμένου για τις περαιτέρω μεταβιβάσεις ακινήτων που έχουν αποκτηθεί μετά την 1.1.2006, ενώ η επιβολή του φόρου μεταβίβασης περιορίζεται στις μεταβιβάσεις ακινήτων που έχουν αποκτηθεί πριν από την 1.1.2006. Η μεταβίβαση οικοδομής ή διαμερίσματος που έχει υπαχθεί σε Φ.Π.Α. και ανεγέρθηκε από κατασκευαστή, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, υποκείμενο σε Φ.Π.Α. επί οικοπέδου ή γηπέδου δε συνιστά περαιτέρω μεταβίβαση και, επομένως, δεν επιβάλλεται τέλος συναλλαγής στον αγοραστή.

Με τις διατάξεις του **άρθρου 12** επιβάλλεται τέλος συναλλαγής σε κάθε μεταβίβαση ακινήτου. Η αξία του ακινήτου, επί της οποίας υπολογίζεται το τέλος, καθορίζεται σύμφωνα με το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων.

Το **άρθρο 13** ορίζει ως υποκείμενο του τέλους συναλλαγής τον αγοραστή, δηλαδή κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αποκτά ακίνητο σύμφωνα με τις διατάξεις του υπό συζήτηση σχ/ν.

Με το **άρθρο 14** ορίζεται ο χρόνος καταβολής του τέλους συναλλαγής με την υποβολή της δήλωσης και πριν από την κατάρτιση του μεταβιβαστικού συμβολαίου.

Το **άρθρο 15** ορίζει το τέλος συναλλαγής σε ποσοστό 1% επί της αξίας του ακινήτου ή του εμπραγμάτου επ' αυτού δικαιώματος.

Το **άρθρο 16** θεσπίζει τις περιπτώσεις απαλλαγών από το τέλος συναλλαγής.

Το **άρθρο 17** ρυθμίζει θέματα σχετικά με την επιστροφή του τέλους, τις υποχρεώσεις συμβολαιογράφων, υποθηκοφυλάκων και Δημοσίων Αρχών, καθώς και τις λοιπές διαδικασίες.

Με το **άρθρο 18** ορίζεται ότι το δικαίωμα του Δημοσίου για την επιβολή του τέλους παραγράφεται μετά την πάροδο πενταετίας από το τέλος του έτους εντός του οποίου υποβλήθηκε η οικεία δήλωση ή, σε περίπτωση μη υποβολής της δήλωσης, μετά την πάροδο δεκαπέντε ετών.

Το **άρθρο 19** προβλέπει υπουργικές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών για τον καθορισμό του τύπου και του περιεχομένου της δήλωσης, καθώς και κάθε αναγκαίας λεπτομέρειας για τη βεβαίωση και είσπραξη του τέλους.

Το **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'** φέρει το γενικό τίτλο «**Λοιπές μεταβολές στη φορολογία κεφαλαίου**» και αποτελείται από τα άρθρα 20 έως και 23.

Το **άρθρο 20** ρυθμίζει θέματα φορολόγησης κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών. Συγκεκριμένα, αναπροσαρμόζονται τα απαλλασσόμενα ποσά κατά την απόκτηση πρώτης κατοικίας αιτία θανάτου ή γονικής παροχής, λόγω της αναπροσαρμογής των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων. Επίσης, τροποποιούνται οι κλίμακες υπολογισμού του φόρου κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών και εντάσσονται στην Α' κατηγορία υπολογισμού του φόρου οι κατιόντες δεύτερου βαθμού. Επιπλέον, διπλασιάζεται ο χρόνος εξόφλησης του οφειλόμενου φόρου κληρονομιών,

δωρεών και γονικών παροχών, από 12 σε 24 μηνιαίες δόσεις.

Το **άρθρο 21** συμπληρώνει υφιστάμενες διατάξεις σχετικά με τη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων, αυξάνοντας τα αφορολόγητα ποσά για την αγορά πρώτης κατοικίας, λόγω της αναπροσαρμογής των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων.

Το **άρθρο 22** ορίζει ότι κατά τη σύνταξη οριστικών συμβολαίων μεταβίβασης ακινήτων σε εκτέλεση προσυμφώνων, τα οποία έχουν συνταχθεί μέχρι την 31.12.1997 και το ακίνητο έχει παραδοθεί στον αγοραστή, επιτρέπεται η υποβολή της δήλωσης φόρου μεταβίβασης από τον αγοραστή.

Με τις διατάξεις του **άρθρου 23**, ορίζονται οι υπόχρεοι σε δήλωση στοιχείων ακινήτων.

Το **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'** φέρει το γενικό τίτλο «**Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος**» και αποτελείται από τα άρθρα 24 έως και 26.

Το **άρθρο 24** τροποποιεί υφιστάμενες διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος σχετικά με τις δαπάνες επιχειρήσεων.

Το **άρθρο 25** ορίζει παράταση στην ισχύ συγκεκριμένων διατάξεων του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος που αφορούν στους μόνιμους κατοίκους των μικρών νησιών. Επίσης, παρατείνεται μέχρι τέλους 2008 η ισχύς των διατάξεων του ν.δ. 1297/1972, προκειμένου, όπως αναφέρει η αιτιολογική έκθεση, «να δημιουργηθούν μεγάλες οικονομικές μονάδες, οι οποίες θα έχουν την δυνατότητα να ανταπεξέλθουν στον αυξανόμενο διεθνή επιχειρηματικό ανταγωνισμό και δεδομένου ότι οι επιχει-

ρήσεις οι οποίες έχουν στην ιδιοκτησία τους πολλά ακίνητα προτιμούν να μετασχηματίζονται με βάση τις διατάξεις του νομοθετήματος αυτού και όχι με βάση αυτές του ν.2166/1993».

Με το **άρθρο 26** τροποποιούνται διάφορες διατάξεις σε θέματα φορολογίας εισοδήματος.

Το **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'** φέρει το γενικό τίτλο «**Τροποποίηση, αντικατάσταση και συμπλήρωση των διατάξεων του α.ν. 89/1967 'Περί εγκαταστάσεως εν Ελλάδι αλλοδαπών Εμποροβιομηχανικών Εταιρειών' (ΦΕΚ Α 132)**» και αποτελείται από τα άρθρα 27 έως και 35.

Οι διατάξεις των **άρθρων 27** έως και **35**, τροποποιούν, αντικαθιστούν και συμπληρώνουν τις διατάξεις του α.ν. 89/1976.

Το **άρθρο 27** παρέχει σε αλλοδαπές εταιρίες τη δυνατότητα να εγκαθίστανται στην Ελλάδα, εφόσον έχουν ως αποκλειστικό σκοπό να παρέχουν στα κεντρικά τους καταστήματα ή σε συνδεδεμένες με αυτές, υπό την έννοια του άρθρου 42^ε του ν. 2190/1920, μη εγκατεστημένες στην Ελλάδα επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες συμβουλευτικού χαρακτήρα, κεντρικής λογιστικής υποστήριξης, ελέγχου ποιότητας παραγωγής, προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών, κατάρτισης μελετών, σχεδίων και συμβάσεων, διαφήμισης και μάρκετινγκ, επεξεργασίας στοιχείων, λήψης και παροχής πληροφοριών και έρευνας και ανάπτυξης. Η διάταξη επιβάλλει ορισμένες πρόσθετες υποχρεώσεις στις εταιρίες αυτές και συγκεκριμένα την υποχρέωση να απασχολούν ένα ελάχιστο αριθμό προσωπικού και να πραγματοποιούν ένα ελάχιστο ποσό δαπανών ετησίως.

Προβλέπεται ότι η υπαγωγή των αλλοδαπών αυτών εταιριών στις διατάξεις του νόμου θα γίνεται με ειδική άδεια, η οποία θα χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και θα δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης. Σε περίπτωση διαπίστωσης παραβάσεων, η άδεια θα ανακαλείται με απόφαση του ίδιου του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ύστερα από γνώμη Επιτροπής.

Στο **άρθρο 28**, ορίζεται ότι τα ακαθάριστα έσοδα των εταιριών αυτών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους θα προσδιορίζονται με την προσθήκη ενός ποσοστού κέρδους (όχι μικρότερου του 5%) στο σύνολο των πάσης φύσεως εξόδων και αποσβέσεων τους πλην του φόρου εισοδήματος. Το εφαρμοζόμενο ποσοστό κέρδους θα προσδιορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ύστερα από γνώμη Επιτροπής.

Το ως άνω ποσοστό κέρδους θα επανεξετάζεται ανά πενταετία ή νωρίτερα, εφόσον διαφοροποιούνται σημαντικά οι συνθήκες της αγοράς. Τα έσοδα θα εισπράττονται υποχρεωτικά μέσω τραπεζικών εμβασμάτων.

Στο **άρθρο 30** προβλέπεται ότι στις διατάξεις του νόμου μπορούν να υπαχθούν και ελληνικές εταιρίες, εφόσον παρέχουν αποκλειστικά τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 27 του νόμου σε υποκαταστήματά τους στην αλλοδαπή ή σε συνδεδεμένες με αυτές, και μη εγκατεστημένες στην Ελλάδα, εταιρίες.

Με το **άρθρο 31** εισάγονται μεταβατικές ρυθμίσεις που καθορίζουν ιδίως την προθεσμία μέσα στην οποία αλλοδαπές εταιρίες, ήδη εγκατεστημένες στην Ελλάδα, θα μπο-

ρούν να υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου, με αίτηση που υποβάλλεται ως 31.12.2005.

Το **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ** ' φέρει το γενικό τίτλο «**Άλλες διατάξεις**» και αποτελείται από τα άρθρα 36 έως και 49.

Με το **άρθρο 36** τροποποιούνται υφιστάμενες διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος σχετικά με την εισφορά μετοχών μη εισηγμένων σε χρηματιστήριο για την κάλυψη ή αύξηση κεφαλαίου εταιρίας.

Με το **άρθρο 37** ορίζεται προσαύξηση ποσοστού 4% στη φορολογία των πλοίων με ελληνική σημαία ή πλοίων ελληνικών συμφερόντων με ξένη σημαία για την πενταετία 2006-2010.

Το **άρθρο 38** προβλέπει τη μείωση του ειδικού φόρου, ο οποίος επιβάλλεται στις διαφημίσεις που προβάλλονται από την τηλεόραση, από 20% αρχικά σε 10% (από την κατάθεση του Σχεδίου Νόμου στη Βουλή) και με περαιτέρω σταδιακή μείωση έως το 0%, από 1/11/2007.

Με το **άρθρο 39** καταργούνται τα άρθρα 2 και 3 του ν. 3220/2004 (ΦΕΚ Α 15), με τα οποία δόθηκε η δυνατότητα στις επιχειρήσεις που αναφέρονται ρητά σε αυτές, να σχηματίζουν από τα κέρδη τους αφορολόγητο αποθεματικό επενδύσεων μέχρι 35% των συνολικών αδιανέμητων κερδών τους, προκειμένου να το χρησιμοποιούν για την πραγματοποίηση επενδύσεων μέσα στα τρία επόμενα χρόνια από τη χρήση, από τα κέρδη της οποίας σχηματίστηκε το αποθεματικό.

Το **άρθρο 40** προβλέπει την εφαρμογή υφιστάμενων διατάξεων του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος και στις ανώνυμες εταιρίες, οι οποίες ασχολούνται με την παροχή δανείων και πιστώσεων με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένης και της έκδοσης πιστωτικών καρτών.

Το **άρθρο 41** τροποποιεί ρυθμίσεις του άρθρου 177 του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα σχετικά με κατασχεμένα πλωτά μέσα, κλεμμένα καθώς και δεσμευμένα μεταφορικά μέσα.

Το **άρθρο 42** τροποποιεί διατάξεις του ν. 1796/1988 (ΦΕΚ Α152), σχετικά με τις δραστηριότητες του Οργανισμού Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (Ο.Α.Ε.Π.).

Οι διατάξεις του **άρθρου 43** τροποποιούν υφιστάμενες διατάξεις σχετικά με τις αρμοδιότητες του Δ.Σ. και του Γενικού Διευθυντή της Επιτροπής Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΕΠ.Ε.Ι.Α.), καθώς και θέματα σχετικά με το προσωπικό της.

Το **άρθρο 44** προβλέπει τη δυνατότητα διάθεσης αυτοκινήτων του Δημοσίου, για τις ανάγκες του ΟΔΔΥ ΑΕ, με υπουργική απόφαση.

Το **άρθρο 45** καταργεί υφιστάμενη διάταξη σχετικά με τον περιορισμό της φορολογικής αρχής ως προς την κρίση των βιβλίων του επιτηδευματία ως ανεπαρκών, επαναφέροντας αρχική ρύθμιση του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

Με το **άρθρο 46** τροποποιείται υφιστάμενη διάταξη, προκειμένου να εντάσσεται όλη πλέον η Διοικητική Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στη Δ' ζώνη κινήτρων στο Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων της Ελλάδας.

Με τις διατάξεις του **άρθρου 47** επανέρχεται η υποχρέωση υποβολής των πιστωτικών ή μηδενικών περιοδικών δηλώσεων από τον υπόχρεο στο φόρο για κάθε φορολογική περίοδο, η οποία είχε καταργηθεί με την παρ. 5 του άρθρου 11 του ν. 3052/2002 (ΦΕΚ 221 Α'), ως εξής:

- κάθε μήνα και μέχρι την 20^η ημέρα του επόμενου μήνα, εφόσον τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

- κάθε ημερολογιακό τρίμηνο και μέχρι την 20^η ημέρα του μήνα που ακολουθεί το τρίμηνο, εφόσον τηρούν βιβλία πρώτης ή δεύτερης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων.

Το **άρθρο 48** ορίζει την 31.12.2010 ως νέα, αποκλειστική προθεσμία εκδόσεως προεδρικών διαταγμάτων ενσωμάτωσης του κοινοτικού δικαίου στην ελληνική νομοθεσία.

Τέλος, το **άρθρο 49** ορίζει την 1.1.2006 ως ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων του υπό συζήτηση σχ/ν, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΒ΄

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧ/Ν

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εισαγωγικά επιθυμεί να επισημάνει ότι το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της εξαγγελίας του γενικού πλαισίου ρυθμίσεων σχετικά με την επιβολή του Φ.Π.Α. (Αύγουστος 2005) και της δημοσιοποίησης της τελικής μορφής του Σχεδίου Νόμου (Νοέμβριος 2005) άφησε περιθώρια για εικασίες ως προς την τελική μορφή των ρυθμίσεων που, σε συνδυασμό με την αναμενόμενη αύξηση των αντικειμενικών αξιών, είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί στην αγορά των ακινήτων ένα κλίμα πρόσφορο για τη δημιουργία κερδοσκοπικών τάσεων σε βάρος των αγοραστών αλλά και αθέμιτων συναλλαγών. Όταν εξαγγέλλονται φορολογικές παρεμβάσεις που εύλογα αναμένεται ότι θα προκαλέσουν κερδοσκοπικές κινήσεις μέχρι την έναρξη ισχύος τους, κρίνεται σκόπιμο να είναι αυτές όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένες και ο χρόνος που μεσολαβεί από την εξαγγελία τους ως το σημείο έναρξης της ισχύος τους να είναι ο απολύτως απαραίτητος για τη διενέργεια των σχετικών διαβουλεύσεων.

Ως προς την ουσία των επιχειρούμενων μεταβολών, η Ο.Κ.Ε. σημειώνει ότι επέρχονται σημαντικές μεταβολές στη φορολογία των ακινήτων, η σημαντικότερη εκ των οποίων είναι η επιβολή Φ.Π.Α. στις νεόδμητες οικοδομές. Η Ο.Κ.Ε. εκτιμά ότι το συγκεκριμένο μέτρο, μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις που αναλύονται κατωτέρω, να επενεργήσει θετικά στη διαφάνεια

των σχετικών συναλλαγών με θετικά αποτελέσματα ως προς το στόχο της πάταξης της φοροδιαφυγής. Ειδικότερα:

α. Επιβολή Φ.Π.Α. στις νεόδμητες οικοδομές: Η εφαρμογή του Φ.Π.Α. στις νεόδμητες οικοδομές προσφέρει τη δυνατότητα περιορισμού της φοροδιαφυγής, καθώς ο εργολάβος θα έχει κίνητρο να ζητά και να λαμβάνει τιμολόγια για το σύνολο της αξίας των εργασιών και όχι μόνο το ελάχιστο απαιτούμενο με βάση την ισχύουσα νομοθεσία.

Παράλληλα, θα πρέπει η αντικειμενική αξία των ακινήτων να αναπροσαρμόζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα και αφού λαμβάνονται υπ' όψιν με επιστημονικό τρόπο τα δεδομένα της αγοράς, ώστε να μην υπάρχει σημαντική απόκλιση μεταξύ της αντικειμενικής αξίας και της πραγματικής αξίας.

Με αυτό τον τρόπο, δεν θα μένει περιθώριο στη φορολογική αρχή να προσδιορίσει φορολογητέα αξία διαφορετική από την αντικειμενική αξία, δυνατότητα που δίδεται από την προτεινόμενη διάταξη (παρ. 12 του άρθρου 1) και για την οποία η Ο.Κ.Ε. εκφράζει σοβαρές επιφυλάξεις. Είναι ορατός ο κίνδυνος να ξαναγίνει η φορολογία των ακινήτων αντικείμενο αθέμιτων συναλλαγών, κάτι που απετράπη με την καθιέρωση της αντικειμενικής αξίας.

Παράλληλα, η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει τον εξής κίνδυνο: από τη στιγμή που δεν θα

επιβάλλεται Φ.Π.Α. στα ακίνητα που πωλούνται για πρώτη κατοικία, ο κατασκευαστής δεν θα μπορεί να εισπράξει άμεσα το Φ.Π.Α. που πλήρωσε και άρα θα υπάρχει ένα σχετικό αντικίνητρο στο να πωλεί ακίνητα σε αγοραστές πρώτης κατοικίας, εξέλιξη που βέβαια δεν είναι επιθυμητή. Θα πρέπει να αντιμετωπισθεί το ζήτημα.

Τέλος, θα πρέπει να ενεργοποιηθεί ο ελεγκτικός μηχανισμός, ώστε να αποφευχθεί το φαινόμενο των πλαστών τιμολογίων από τις κατασκευαστικές εταιρίες με σκοπό την τεχνητή αύξηση του κόστους.

β. Φόρος αυτόματου υπερτιμήματος και τέλος συναλλαγής ακινήτων: Με τον πρώτο φόρο αντικαθίσταται ο σημερινός Φόρος Μεταβίβασης Ακινήτων, ενώ παράλληλα επιβάλλεται ένα τέλος 1% σε όλες τις μεταβιβάσεις που θα είναι ανεξάρτητο από την αξία του ακινήτου.

Ως προς το Φόρο Αυτόματου Υπερτιμήματος, εκτιμάται ότι, υπό καθεστώς φυσιολογικής αύξησης των αντικειμενικών αξιών, θα μειώσει σε ένα βαθμό τη φορολογική επιβάρυνση της μεταβίβασης των ακινήτων.¹ Παράλληλα, η αποκλιμάκωση των φορολογικών συντελεστών μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά για τις συχνές μεταβιβάσεις ακινήτων, κάτι το οποίο εκτιμάται θετικά.

Από την άλλη πλευρά, θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια απαλλαγής για τις περι-

πτώσεις που κάποιος πωλεί την πρώτη κατοικία του και αγοράζει νέα κατοικία (μετά την πάροδο βέβαια ενός διαστήματος από την προηγούμενη αγορά).

γ. Λοιπά ζητήματα φορολογίας κεφαλαίου: Στην περίπτωση της φορολογίας κληρονομιών, η αύξηση του αφορολόγητου ορίου του πρώτου κλιμακίου της Κατηγορίας Α' από 20.000 ευρώ σε 80.000 ευρώ και η εξομοίωση της φορολογικής μεταχείρισης των κληρονομιών από παππούδες σε εγγόνια με αυτών από γονείς σε παιδιά αντιμετωπίζονται κατ' αρχήν θετικά.

Αντίθετα, μικρές κρίνονται οι αυξήσεις των αφορολογήτων ορίων των γονικών παροχών (10%) και του Φόρου Μεταβίβασης Ακινήτων (15%) στις περιπτώσεις απόκτησης πρώτης κατοικίας. Βάσιμα εικάζεται ότι οι αυξήσεις αυτές θα ξεπεραστούν από την αναμενόμενη αύξηση των αντικειμενικών αξιών, με αποτέλεσμα να επέλθει φορολογική επιβάρυνση στις περιπτώσεις αυτές.

Τέλος, ως προς την αύξηση των δόσεων με τις οποίες μπορεί να εξοφληθεί ο αναλογών φόρος κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών, θα πρέπει να διευκρινισθεί ρητά στη διάταξη ότι οι δόσεις αυτές είναι άτοκες (κάτι άλλωστε που προβλέπει η ισχύουσα σήμερα ρύθμιση).

Σε ένα γενικότερο επίπεδο, η Ο.Κ.Ε. παρατηρεί τα εξής ως προς το σύνολο των επερχόμενων μεταβολών:

1. Ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής παραδείγματα: εάν ένα ακίνητο μεταβιβασθεί σε μία τριετία από την προηγούμενη μεταβίβασή του, και στο μεταξύ έχει επέλθει μία αύξηση της αντικειμενικής του αξίας κατά 30%, ο φόρος θα είναι 6% (20x30%) και τελικώς 7% μαζί με το τέλος, έναντι σημερινού συντελεστή 11-13%. Εάν ένα ακίνητο μεταβιβασθεί σε οκτώ χρόνια μετά την τελευταία μεταβίβασή του, και η αντικειμενική αξία έχει αυξηθεί π.χ. 80%, η επιβάρυνσή του θα είναι 9% (Φ.Α.Υ. 8% + Τέλος 1%).

α) Η επιχειρούμενη φορολογική μεταρρύθμιση, πέραν των αναμφισβήτητων θετικών σημείων, δεν απλοποιεί –αντίθετα περιπλέκει– το σημερινό σύστημα επιβολής κάθε μορφής φόρων στα ακίνητα. Υπενθυμίζεται ότι με το νέο σύστημα η μεταβίβαση ακινήτων θα υπόκειται κατά περίπτωση σε τέσσερις διαφορετικούς φόρους (Φ.Π.Α., Φ.Μ.Α., Φ.Α.Υ. και Τέλος Συναλλαγής Ακινήτων) ενώ παράλληλα παραμένουν σε ισχύ μία σειρά φόροι (Φ.Μ.Α.Π.) και τέλη (Τέλος Ακίνητης Περιουσίας), η συνύπαρξη των οποίων δεν συνάδει με το στόχο της απλοποίησης του φορολογικού συστήματος.

Η Ο.Κ.Ε. προτείνει να γίνει, μετά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του νέου συστήματος, μία μελέτη του τρόπου εφαρμογής του και των συνεπειών που θα έχει σε συνδυασμό με την υφιστάμενη φορολογία κεφαλαίου και να αναζητηθούν τρόποι απλοποίησης του φορολογικού καθεστώτος των ακινήτων. Και βέβαια, οι αλλαγές στο σύστημα θα πρέπει να γίνουν με βασικό γνώμονα την εξυγίανση της αγοράς ακινήτων και όχι την υπερφορολόγηση των ακινήτων με βραχυπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους.

β) Ένα μέτρο που θα εξυπηρετούσε το στόχο της μεγαλύτερης διαφάνειας στις συναλλαγές σχετικά με τα ακίνητα, θα ήταν

η υποχρέωση διενέργειας όλων των πληρωμών μέσω καταθέσεων σε λογαριασμούς τηρούμενους σε τραπεζικά ιδρύματα ή τραπεζικών συναλλαγών.

γ) Πολλές από τις εκτιμήσεις που κάνει η Ο.Κ.Ε. στην παρούσα Γνώμη διατυπώνονται υπό την αίρεση της γνωστοποίησης των αυξήσεων στις αντικειμενικές αξίες των ακινήτων. Οι αυξήσεις που θα ανακοινωθούν δεν θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να ανατρέψουν άρδην τα δεδομένα της αγοράς και να οδηγήσουν έτσι σε καταστάσεις που δεν θα επιτρέψουν την ομαλή εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων και τη διαπίστωση στην πράξη των επωφελών συνεπειών τους για το όλο σύστημα.

Τέλος, ως προς τα λοιπά κεφάλαια του Σχ/Ν (Κεφάλαια Ε' - Ζ'), η Ο.Κ.Ε. περιορίζεται να διατυπώσει παρατηρήσεις μόνο σε ορισμένες από τις διατάξεις τους, καθώς ο χρόνος που δόθηκε για τη μελέτη και το σχολιασμό τους² δεν επαρκεί για μια ενδελεχή εκτίμηση και αξιολόγησή τους.

Στο βαθμό πάντως που θίγονται και ζητήματα φορολογίας εισοδήματος, η Ο.Κ.Ε. υπενθυμίζει τις προτάσεις που είχε διατυπώσει επί του Σχεδίου Νόμου «Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, φορολογικοί έλεγχοι και άλλες διατάξεις».³

2. Το Σχέδιο Νόμου απεστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση στις 28 Νοεμβρίου 2005 και την επομένη άρχισε η συζήτησή του στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή. Σε ό,τι μεν αφορά τα πρώτα τέσσερα κεφάλαια, δεν υπήρξε πρόβλημα πίεσης χρόνου λόγω του ότι ένα πρώιμο σχέδιο είχε αποσταλεί τον Αύγουστο, αλλά τα τελευταία τρία κεφάλαια απεστάλησαν για πρώτη φορά τώρα.

3. Γνώμη υπ' αριθμ. 119 (Νοέμβριος 2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΓ' ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 1

Προβλέπεται δυναμικά η υπαγωγή σε κανονικό καθεστώς Φ.Π.Α. κάποιου που πραγματοποιεί ευκαιριακά πράξεις ανέγερσης και πώλησης νέων οικοδομών.

Θα πρέπει να εξεταστεί η προοπτική υποχρεωτικής υπαγωγής των ατόμων αυτών στο καθεστώς Φ.Π.Α.

Άρθρα 7 και 16

Απαλλαγές από Φ.Α.Υ. και Τέλος Συναλλαγής Ακινήτων

Για μια ακόμη φορά, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή τονίζει ότι η φορολογική μεταχείριση των ναών και των μονών θα πρέπει να εναρμονίζεται με τη γενικότερη μεταχείριση των κοινωφελών ιδρυμάτων και των εν γένει μη κερδοσκοπικών οργανισμών.

Άρθρο 24

Δαπάνες επιχειρήσεων Παρ. 4

Όπως προκύπτει από τη διάταξη, δεν εκπίπτουν από τις δαπάνες των επιχειρήσεων τα ποσά που καταβάλλονται από τις επιχειρήσεις για αποζημιώσεις απολύσεων, κατά το μέτρο που αυτές υπερβαίνουν το ελάχιστο προβλεπόμενο από το νόμο.

Η διάταξη θα πρέπει να απαλειφθεί, καθώς είναι από κάθε άποψη αδικαιολόγητη. Η οικειοθελής εκ μέρους του εργοδότη καταβολή μεγαλύτερης της προβλεπόμενης αποζημίωσης, όταν π.χ. συνταξιοδοτεί-

ται ένας εργαζόμενος, αποτελεί μία πρακτική που δεν θα πρέπει να αποτρέπει ο φορολογικός νομοθέτης, γιατί αυτό θα είναι το αποτέλεσμα της εν λόγω διάταξης.

Άρθρο 36

Εισφορά μετοχών μη εισηγμένων στο Χρηματιστήριο

Επιβάλλεται φόρος 5% επί της αξίας μετοχών μη εισηγμένων σε Χρηματιστήριο όταν αυτές εισφέρονται για την κάλυψη κεφαλαίου νεοϊδρυόμενης εταιρίας, ημεδαπής ή αλλοδαπής, καθώς και στην αύξηση του κεφαλαίου υφιστάμενης.

Η επιβολή αυτού του φόρου αξιολογείται αρνητικά, καθώς λειτουργεί αντίθετα προς την κατεύθυνση της ενθάρρυνσης της συγκέντρωσης κεφαλαίου με σκοπό τη δημιουργία μεγαλύτερων και πιο βιώσιμων οικονομικών μονάδων.

Άρθρο 38

Ειδικός φόρος στις διαφημίσεις που προβάλλονται από την τηλεόραση

Μειώνεται από 20% σε 10% από την ημερομηνία κατάθεσης του Σχεδίου Νόμου στη Βουλή, σε 5% από 1.11.2006 και στη συνέχεια σε 0% (από 1.11.2007).

Δεδομένων των δημοσιονομικών δυσχερειών που υφίστανται και λαμβανομένου υπ' όψιν ότι πολύ πρόσφατα (ν. 3229/2004) μειώθηκε από 30% σε 25% και στη συνέχεια σε 20%, δεν γίνεται αντιληπτός ο λόγος για τον οποίο μειώνεται και εν τέλει καταργείται ο εν λόγω φόρος.

Άρθρο 43**Τροποποίηση διατάξεων του ν. 3229/2004**

Η διάταξη αυτή δίδει για μια ακόμη φορά την αφορμή στην Ο.Κ.Ε. να τονίσει την ανάγκη διατύπωσης των νόμων κατά τρόπο αντιληπτό στον αναγνώστη. Συγκεκριμένα, αναφέρονται τα αρχικά ΕΠ.Ε.Ι.Α. τρεις φορές χωρίς να επεξηγούνται, ενώ

και στην εισηγητική έκθεση –όπου αναγκάζεται να ανατρέξει κανείς για να κατανοήσει τα αρχικά- ο όρος αναφέρεται 10 φορές και μόλις στην τελευταία επεξηγείται (Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Νικόλαος Αναλυτής

Στην Ολομέλεια της 16ης Δεκεμβρίου 2005 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη
της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Αναλυτής Νικόλαος

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Πολίτης Δημήτρης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λιόλιος Νικόλαος
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Α' ΟΜΑΔΑ

Αντζινάς Νικόλαος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Ντουντούμης Γεώργιος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Ασημακόπουλου Δημητρίου
Προέδρου Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Γκοτσόπουλος Χρήστος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Ζούλοβιτς Μαργαρίτα
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Κουτσιβίτου Αναστασία
Εκπρόσωπος Σ.Ε.Β.

Μητρογιαννοπούλου Δήμητρα
Εκπρόσωπος Σ.Ε.Β.

Σκορίνης Νικόλαος
Γενικός Γραμματέας Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Στεφάνου Ιωάννης
Εκπρόσωπος Σ.Ε.Β.

Τσατήρης Γεώργιος
Ένωση Ελληνικών Τραπεζών

Χασιώτης Νικόλαος
Εκπρόσωπος Ένωσης
Ελλήνων Εφοπλιστών

Β' ΟΜΑΔΑ

Αυγητίδης Ελευθέριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Βουλγαράκης Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Σπανού Δέσποινα
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
σε αναπλήρωση του
Βρεττάκου Ηλία
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κουτσιμπογιώργος Γεώργιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Κωνσταντινίδης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Ξενάκης Βασίλειος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Παπαντωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Αποστολόπουλος Αναστάσιος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Πεπόνης Εμμανουήλ
Γ.Σ.Ε.Ε.

Πλευράκης Μιχάλης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Μπάρλος Αλέξανδρος
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Πολυζωγόπουλου Χρήστου
Προέδρου Γ.Σ.Ε.Ε.

Γ' ΟΜΑΔΑ

Σουφλιάς Γεώργιος
Β' Αντιπρόεδρος Ο.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Γιαννόπουλου Παρασκευά
Προέδρου Ο.Ε.Ε.

Καφύρας Χαράλαμπος
Μέλος Γ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.
σε αναπλήρωση του
Καραμίχα Τζανέτου
Προέδρου Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ.

Σωτηρίου Ιωάννης
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

Γκίνης Σοφοκλής
Γενικός Γραμματέας ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.
σε αναπλήρωση του
Κουκουλάκη Ζαχαρία
Μέλους Δ.Σ. ΓΕ.Σ.Α.Σ.Ε.

Σπίρτζης Χρήστος
Μέλος Δ.Ε. Τ.Ε.Ε.

Τσεμπερλίδης Νικόλαος
Πρόεδρος Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γρηγόριος Παπανίκος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της Δρος Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: (210) 9249510-2, Fax: (210) 9249514, e-mail: iproke@otenet.gr